

58 הַאֲרֵבָעִים - אינו לוקה ארבעים מלקות, משום שספק אם עבר
59 איסור.

גמרא

60 שנינו במשנה שחכמים אוסרים באותו ואת בנו, הגמרא מבררת את
61 דעתם בכיסי הדם. שואלת הגמרא: וְרַבֵּנּוּ שְׂאוּסְרִים מִשּׁוּם אוֹתוֹ ואת
62 בנו לשחוט את האם או הולד של שחיתת החרש שוטה וקטן משום
63 שסוברים ששחיתתם ספק שמא היא נעשית כראוי, מַאי שְׁנָא רִישָׁא
64 בדין כיסוי הדם אחר שחיתת החרש שוטה וקטן דְלֵא פְּלִיגֵי רבנן על
65 רבי מאיר, וּמַאי שְׁנָא סִיפָא דְפְּלִיגֵי ואסרו לשחוט מספק. משיבה
66 הגמרא: הטעם שלא חלקו חכמים בְּרִישָׁא ואמרו שצריך לכסות את
67 הדם, משום דאי אֲמַרִינָן שְׁתֵּיבִין לְכַפּוֹת, אֲמַרִי הוֹרָאִים שְׁחִיטָה
68 מְעַלְיָתָא הִיא - ששחיתתם שחוטת כשירה וְאִתֵּי לְמִיבֵל מְשַׁחֲטָתָן
69 - ויבואו לאכול משחיתתם בטעות.

70 מקשה הגמרא: סִיפָא נְמִי בדין אותו ואת בנו בִּינּוֹ דְקָאֲמְרִי רַבֵּנּוּ
71 שְׂאוּסְרִי לְשַׁחֲוֵת את האם או את ולדה אַחֲרֵיהֶם, אֲמַרִי הוֹרָאִים
72 שְׁחִיטָה מְעַלְיָתָא הִיא, וְאִתֵּי לְמִיבֵל מְשַׁחֲטָתָן. מתרצת הגמרא:
73 בְּסִיפָא אֵין לְחוּשׁ כך, משום שהרואים אֲמַרִי שהטעם שאותו אדם
74 נגמנו מלשחוט אחרי החרש שוטה וקטן אינו משום איסור אותו ואת
75 בנו אלא בְּשָׂרָא דְלֵא קָא מִיבְעִיָא לֵיה - משום שאינו צריך לאכילת
76 בשר.

77 מחצה הגמרא: רִישָׁא נְמִי אֲמַרִי הוֹרָאִים, לְנִקְרַח חֲצִירֵי - לנקות את
78 החצר מן הדם הוּא צָרִיךְ ולכן הוא מכסה את הדם בעפר, ונחייבו
79 בכיסי. מתרצת הגמרא: שְׁחָט בְּאִשְׁפָה שהוא מקום זבל ולכלוך
80 שאין אדם דואג לנקותו מַאי אֵיבָא לְמִימַר - וכי מאיזה טעם יש
81 לומר שהוא מכסה את הדם בעפר אם לא משום מצות כיסוי הדם.
82 וכן פֵּא לִמְלַךְ - לשאלו בבית דין שראה ששחטו חרש שוטה וקטן
83 והניחו את הדם מגולה אם הוא צריך לכסות, מַאי אֵיבָא לְמִימַר -
84 וכי מה יחשוב אותו אדם בלבו, מה הטעם שחייבוהו בית דין לכסות
85 את הדם הרי ודאי חייבוהו משום ששחיתתם כשירה ויבוא להתיר
86 לאכול משחיתתם. ולכן לא חילקו חכמים ומודים לרבי מאיר בכל
87 ענין שאין צריך לכסות.

88 חוזרת הגמרא ומקשה על התרצן עצמו: וְלִמְעַמְדֵיךְ - ולשיתך שיש
89 לחוש לאותו אדם שיבוא לבית דין לימלך, סִיפָא נְמִי בדין אותו ואת
90 בנו פֵּא לִמְלַךְ מַאי אֵיבָא לְמִימַר, והרי גם בזה אם יאמרו לו שאסור
91 לשחוט יש לחוש שיאכל משחיתתם.

92 הגמרא חוזרת בה ומפרשת באופן אחר: אֵלָא ודאי חכמים לא חששו
93 לכך, וְרַבֵּנּוּ אָבוּלָה מִלְתָּא פְּלִיגֵי, גם על דין הרישא וסוברים שצריך
94 לכסות את הדם מספק, וְנִמְרִי לֵיה - והניחו לו לְרַבֵּי מַאִיר עַד
95 דְמִסְקִי לָהּ לְמִלְתָּא - עד שסיים את דבריו וְתָרַד פְּלִיגֵי עֵילּוּתֵי -
96 ולאחר שסיים חלקו על דבריו אף על מה שאמר בתחילה בדין כיסוי
97 הדם.

98 הגמרא מבררת את טעמו של רבי מאיר. שואלת הגמרא: בְּשִׁלְמָא
99 רַבֵּנּוּ שאסרו לשחוט אחר שחיתת החרש שוטה וקטן את האם או
100 ולדה, משום שהוא ספק וְלְחוּמָרָא, אֵלָא רַבֵּי מַאִיר, מַאי טַעְמָא אינו
101 מחמיר מספק. משיבה הגמרא: אֲמַר רַבֵּי יַעֲקֹב אֲמַר רַבֵּי יוֹחָנָן,
102 מְחַיֵּיב הִיךְ רַבֵּי מַאִיר מַלְקוֹת עַל הַאוּכַל מְשַׁחֲטָתָן של החרש שוטה
103 וקטן מְשׁוּם איסור נְבִלָה, ולכן מתיר לשחוט את האם או ולדה אחר
104 שחיתת החרש שוטה וקטן, שהרי שחיתתם נבילה.

105 מבררת הגמרא: מַאי טַעְמָא דרבי מאיר ששחיתת החרש שוטה וקטן
106 ודאי נבילה היא. משיבה הגמרא: אֲמַר רַבֵּי אַמִּי, הוֹאִיל וְרוֹב
107 מְעַשְׂתֵּין של החרש שוטה וקטן מְקוֹלְקִלִים ואינם נעשים כשורה,
108 ולכן רבי מאיר מחייב את האוכל מבשר שחיתתם כדין האוכל
109 נבילה.

110 הגמרא מבררת את דברי רבי אמי: אֲמַר לֵיה רַב פָּאָא לְרַב הוֹנָא
111 בְּרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ, וְאֲמַרִי לָהּ [ויש שאמרו] ששאל כן רַב הוֹנָא
112 בְּרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַב פָּאָא, מַאי אֲרִיָא - מדוע נקט רבי אמי דווקא
113 את הטעם מפני שרוב מעשיהם מקולקלים, והרי אֲפִילוּ אם מִיעוּט
114

1 משיבה הגמרא: לֵא מִיבְעִיָא קָאֲמַר - מה שתיריך רב דימי 'צא טרוף/
2 לא היה זה אלא בדרך אין צריך לומר', וכלומר, לֵא מִיבְעִיָא בְּצַא
3 נְחוּר דְנַחֲרֵיהּ לֵא שְׁחִיטָה הִיא כָּלָל ולכן פטור מכיסוי, אֲכַל בְּצַא
4 מְרוּף אֵימָא - תאמר שגם שְׁחִיטָה שְׂאֵינָה רְאוּיָה לאכילה שְׁמָה
5 שְׁחִיטָה, וְלִבְעֵי - ויוצרך הדם כפוי, קָא מְשַׁמְעַ לָן רב דימי בְּדַרְבֵּי
6 הִיא בַר אָבָא (לעיל פה). שרבי סובר לגבי כיסוי הדם ששחיתה שאינה
7 ראויה אין שמה שחיתה ופטורה מכיסוי.

8 שואלת הגמרא: וְלִמְאֵן דְאֲמַר [רבין] שרבי אמר צֵא נְחוּר, מַאי
9 טַעְמָא לֵא אֲמַר לוֹ צֵא מְרוּף. וכי תימא משום דקָסַבְר רבי שְׁחִיטָה
10 שְׂאֵינָה רְאוּיָה שְׁמָה שְׁחִיטָה, ולכן אפילו אם היה רבי חייא מְטַרְחֵי
11 את העוף קודם שחיתו, היה מתחייב בכיסוי, וְהָא אֲמַר רַבֵּי תִימָא
12 בַר אָבָא אֲמַר רַבֵּי יוֹחָנָן, רָאָה רַבֵּי דְבָרֵי שְׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּכַסּוּי
13 הָדָם ששחיתה שאינה ראויה אין שמה שחיתה וְשִׁנְאוּ בְּלִשׁוֹן
14 חֲכָמִים, הרי שלדעת רבי השוחט עוף שהוא טרף אינו חייב בכיסוי.

15 משיבה הגמרא: לֵא מִיבְעִיָא קָאֲמַר, לֵא מִיבְעִיָא שאם אמר לו צֵא
16 מְרוּף שפטור מכיסוי משום דְשְׁחִיטָה שְׂאֵינָה רְאוּיָה לֵא שְׁמָה
17 שְׁחִיטָה, אֲכַל בְּצַא נְחוּר, אֵימָא - נאמר שלדעת רבי אין מצות
18 השחיטה לעוף מן התורה, ונְחִירָתָהּ זו היא שְׁחִיטָתָהּ, וְלִבְעֵי כַּסּוּי,
19 קָא מְשַׁמְעַ לָן רבין שאף ב'צא נחור' פטור מכיסוי הדם, משום שסובר
20 רבי ששחיתת העוף מצוה מן התורה ונדרשת מ'בְּאִשְׁר צִוִּיתִיךָ' כמו
21 שהתבאר לעיל (פה).

22 הגמרא מבררת איך יתכן שנפלה תולעת בפשתנו של רבי חייא: וּמִי
23 נָפַל לֵיה וְאֵיבָא בְּכִיתֵינָהּ - וכי יתכן שנפל לרבי חייא תולעת
24 בפשתנו, וְהָאֲמַר רַבֵּינָן בַר אָבָא, וְאֲמַרִי לָהּ [ויש אומרים] שְׂאֲמַר כֵּן
25 רַבֵּי אֲבִין בַר שְׁבָא, מְשַׁעְלוּ מִבְּנֵי הַגּוֹלָה שבבבל שהיו חסידים לארץ
26 ישראל, פָּסְקוּ מִלְהוּיֵת בארץ ישראל הִיָּקִין הַנוֹצְצִים בשמים,
27 וְהוֹעֵזוֹת - וזעזועי הארץ ורעידותיה, וְהַרוּחוֹת הַסּוֹעֵרוֹת, וְקוֹל
28 הַרְעָמִים הנשמע מהעננים, שכל אלו הן לְקַלְלָהּ, וְלֵא הַחֲמִיזִין יָיִם
29 וְלֵא לָקַח פְּשֵׁתָנָם של בני ארץ ישראל, וְנִתְּנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם בְּרַבֵּי
30 חֵיָא וּבְנָיו שעלו מבבל, שבזכותם באה טובה זו. ואם כן שבזכותו של
31 רבי חייא לא לקה פשתנם של ישראל, כיצד יתכן שנפלה תולעת
32 בפשתנו שלו. מיישבת הגמרא: כִּי מְהֵינָא וְכִיתֵינָהּ - מה שמועילה
33 זכותם של הצדיקים, היא אַעֲלָמָא - על אנשים אחרים, אבל אֲדִידְהוּ
34 - על עצמם לֵא, ולכן לא הועילה זכותם של רבי חייא ובניו להציל
35 את פשתנו. וּבְדַרְבֵּי יְהוּדָה אֲמַר רַב, דְאֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר רַב, כָּל
36 יוֹם וְיוֹם כֵּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמְרָת, כָּל הָעוֹלָם כּוֹלָל נִיזוֹן בְּשִׁבְלֵי
37 חֵינְיָא בְּנֵי, וְהֵינְיָא בְּנֵי דִי לוֹ כְּבָב חֲרוּבִין מְעַרְב שְׁבֵת לְעַרְב שְׁבֵת
38 - כל העולם אינו ניזון אלא בזכותו של התנא רבי חנינא בן דוסא אך
39 רבי חנינא בן דוסא עצמו מתפרנס בצער ובצמצום, עד שאין לו אלא
40 קב חרובין לשבוע שלם, הרי שזכותם של הצדיקים מועילה לאחרים
41 אבל להם עצמם בעולם הזה לא.

משנה

42 משנתינו עוסקת בדין כיסוי הדם אחר שחיתת חרש שוטה וקטן,
43 ומתוך כך תבאר גם דין שחיתת חרש שוטה וקטן לענין איסור שחיתת
44 האם וולדה ביום אחד: חֲרֵשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן שְׁשַׁחְטוּ חִידָה או עוף,
45 וְאַחֲרֵים עוֹמְדִים על גביהם וְרוֹאִין אוֹתָם שהם שוחטים כראוי, אם
46 לא כיסו את הדם, הוֹרָאֵה את דם השחיטה מגולה חֲיִיב לְכַפּוֹת,
47 שהרי שחיתתם שחיתה כשירה. ואם שחטו החרש שוטה וקטן, בִּינּוֹ
48 לְבִין עֲצָמָן, ולא היו אחרים רואים את שחיתתם, הוֹרָאֵה את דם
49 השחיטה מגולה פְּטוּר מִלְכַּפּוֹת, משום ששחיתתם נחשבת כנבילה
50 גמורה.

51 וְכֵן הוֹדִין לְעֵנִין איסור שחיתת אותו ואת בנו ביום אחד, שחרש
52 שוטה וקטן שְׁשַׁחְטוּ וְאַחֲרֵים רוֹאִין אוֹתָהּ, אָסוּר לְשַׁחֲוֵת אַחֲרֵיהֶם
53 את הולד או אמו של זה שנשחט, הוֹאִיל ושחיתה כשירה היא. ואם
54 שחטו החרש שוטה וקטן בִּינּוֹ לְבִין עֲצָמָן, רַבֵּי מַאִיר מְתִיר לְשַׁחֲוֵת
55 אַחֲרֵיהֶם, וְחֲכָמִים אוֹסְרִים. ומודים חכמים לרבי מאיר, שְׂאֵם שְׁחָט
56 אַחֲרֵיהֶם את הולד או אמו של זה שנשחט, שְׂאֵינִי סוֹפְגִי אֵת
57

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' א

10 וראיה לכך שלדעת רבי מאיר כשיש מיעוט בצירוף חזקה נוהגים על
11 פיהם, דתנן במשנה (טהרות פ"ג מ"ח), תינזק - קטן שנמצא בצד העיסה
12 שהיתה טהורה כשהניחיה שם, וְחִתִּיכָה כְּצֶק מִן הָעִיסָה בְּיָדוֹ, וְאִם
13 כֵּן וְדָאֵי נִגְעָה בְּעִיסָהּ, וְאִין יָדוּעָה אִם הִתִּינֹק טָמֵא אוֹ טָהוֹר, רַבִּי מֵאִיר
14 מְטַהֵר אֶת הָעִיסָה מִחֲשֵׁשׁ טוֹמְאָה. וְחִכְמִים מְטַמְּאִין, מִפְּנֵי שְׂדֵדֵיבּוֹ
15 שֶׁל תֵּינֹזֶק לְטַפָּח - לְמַשְׁמֵשׁ בְּיָדוֹ בְּשֵׂרָצִים וּנְבִילוֹת שְׂבֵאֵשְׁפָה, וְדָאֵי
16 טִימָא אֶת הָעִיסָה. וְאִמְרִינָן מֵאִי טַעְמָא דְרַבִּי מֵאִיר, מִשּׁוּם דְקָסְבֵר
17 רַבִּי מֵאִיר, רַבִּי תֵינֹזֶקֶת מְטַפְּחִין וְמִיעוּט תֵינֹזֶקֶת אִין מְטַפְּחִין,
18 וְעִיסָה זוֹ כְּחֹזֶקֶת טְהָרָה עוֹמֶדֶת,

1 מעשיהם מקולקלים נמי - גם יתיר רבי מאיר לשחוט אחרי שחיתתם,
2 דְהָא רַבִּי מֵאִיר קָיִיִשׁ לְמִיעוּטָא - שְׁהָרִי רַבִּי מֵאִיר בְּכֹל מְקוּם סוּבֵר
3 שִׁישׁ לְחוּשׁ לְמִיעוּט, וְכַמּוּדָה מִיעוּטָא לְחֹזֶקֶת - תְּצַרֵף אֶת מִיעוּט
4 שְׁחִיטָה הַחֲרָשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן שֶׁהִיא נְבִילָה, לְחֹזֶקֶת שְׂבֵאֵמָה זֶה בְּחֹזֶקֶת
5 אִיסוּר אֲבֵר מִן הַחַיִּי הִיא, וְכֹל זְמַן שֶׁלֹּא נֹדַע לָךְ שֶׁנִּשְׁחַטָה כֹּהֲלָכָה לֹא
6 יֵצֵא הַבְּהֵמָה מִדִּי חֹזֶקֶת זֶה, וְאִתְרַע לִיהּ רֹבְאָא - וְנִמְצָא שֶׁהוֹרַע לָךְ
7 כּוּחוֹ שֶׁל הַרֹב שֶׁאֵמֶרֶת שֶׁרֹב שְׁחִיטוֹת הַחֲרָשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן נִעֲשׂוּ
8 כֹּהֲלָכָה, וְאִם כֵּן אֹתָהּ בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁחַטָה עַל יְדֵי הַחֲרָשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן
9 דִּינָה כְּנְבִילָה וְדָאֵי, וְיִכּוֹל לְשַׁחֹט אֶת הָאֵם אוֹ וְלֹדָה אַחֵר שְׁחִיטָתָם.

58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114

הָעוֹף ויכסה את דמו.

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא המבארת את מחלוקת חכמים ורבי יהודה כיצד לדרוש את הפסוקים: תָּנוּ רַבָּנָן, אמר הכתוב בדין כיסוי הדם (ויקרא י"ז א') אֲשֶׁר יִצוּד צִיד חַיָּה או עוֹף, כשאמר הכתוב 'חַיָּה' בלשון יחיד, אין משמעו רק חיה אחת, אלא כָּל מִשְׁמַע חַיָּה – הכל משמע, בֵּין מְרוּבָה – הרבה חיות, וּבֵין מוֹעֵצָה – חיה אחת, וכן כשאמר הכתוב 'עוֹף' בלשון יחיד, אין משמעו רק עוף אחד, אלא כָּל מִשְׁמַע עוֹף – הכל משמע, בֵּין מְרוּבָה – הרבה עופות, וּבֵין מוֹעֵצָה – עוף אחד. מִכַּפֵּן אֲמַרוּ, אם שָׁחַט מֵאֶה חַיָּה זה אחר זה בְּמָקוֹם אֶחָד, עושה בפני אֶחָד לְבוּלָן, שחט מֵאֶה עוֹפוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד, עושה בפני אֶחָד לְבוּלָן, וכן אם שחט חַיָּה וְעוֹף זה אחר זה בְּמָקוֹם אֶחָד, עושה אחר שחיטת שניהם בפני אֶחָד לְבוּלָן. רַבִּי יְהוּדָה חוֹלֵק וְאֹמְרִי, שָׁחַט חַיָּה תְּחִלָּה יִכְסֶּנָּה – יכסה את דם החיה וְאַחַר כֵּן יִשְׁחוֹט אֶת הָעוֹף ויכסה את דמו, וְשֵׁנָאמַר (שם) 'חַיָּה או עוֹף', היה לו לכתוב לומר 'חיה ועוף' בוא"ו ולמה הפסיק הכתוב ביניהם בתיבת 'או', אלא כדי לומר שיכסה כל אחד בפני עצמו. אֲמַרוּ לוֹ חכמים לרבי יהודה, לא כדבריך שְׁחָרִי הוּא – הכתוב אֹמֵר באיסור אכילת דם (ויקרא י"ז ד') 'כִּי נֶפֶשׁ כָּל בְּשָׂר דָּמוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא'. הגמרא מבררת את הנאמר בברייתא: מֵאִי קָא מְתַדְרִי לִיה – מה היא תשובת חכמים לרבי יהודה. משיבה הגמרא: הֲכִי קְאָמְרִי לִיה רַבָּנָן – כך אמרו רבנן לרבי יהודה, הֵיא תִיבַת 'או' שלמדת ממנה שמצוה לכסות חיה ועוף כל אחד בפני עצמו, מִיבְעֵי לִיה – נדרשת לדבר אחר, לְחֻלְקָ – לחייב בכיסוי הדם בין אם שחט חיה לבדה בין אם שחט עוף לבדו. שואלת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה מה ישיב לטענת רבנן. משיבה הגמרא: רבי יהודה אמר לך, דִּין לְחֻלְקָ, מְדַמְיוֹ נִפְקָא – מכך שאמר הכתוב 'דמו' ולא 'דמם' משמע שיש מצוה לכסות דם כל אחד ואחד ואפילו שחט רק חיה או רק עוף. שואלת הגמרא: וְרַבָּנָן מה הטעם שלא ידרשו כרבי יהודה מתיבת 'דמו'. משיבה הגמרא: רבנן ישיבו, שתיבת 'דמו' לא משמע בדווקא דם של אחד ואו של חיה או של עוף, אלא מוּבָא מִשְׁמַע – דם של הרבה בעלי חיים משמע, דְּכַתְּבִיב (שם) 'כִּי נֶפֶשׁ כָּל בְּשָׂר דָּמוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא' – תיבת 'דמו' נאמרה על 'כָּל בְּשָׂר', והיינו על כל בעלי החיים, ולכך הוצרך הכתוב לומר 'או' ללמד שחייב לכסות גם אם שחט חיה בלבד או עוף בלבד. הגמרא מבארת את דין הברכה בנידון שלעיל: אֲמַר רַבִּי תַנְיָנָא, אף שרבי יהודה חולק על חכמים ואומר שצריך לכסות דם החיה בין שחיטת החיה לשחיטת העוף, מכל מקום מוֹדָה הֵיחָד רַבִּי יְהוּדָה לְעֻזְנֵן בְּרַבָּה על שחיטת החיה והעוף, שְׂאִינֵנוּ מְכַרְדָּ אֱלָא בְּרַבָּה אַחַת לְשֵׁנֵיהֶם, כלומר שברכת 'על השחיטה' שבירך לפני שחט את החיה מועילה גם לשחיטת העוף, ואין מעשה הכיסוי שעושה אחר שחיטת הראשון מפסיק לענין ברכת השחיטה. הגמרא מבררת האם דברי רבי חנינא אינם כדעתו של רב: אֲמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אַחָא בְּרִיה דְּרַבָּא, וְאֲמַרִי לָהּ –ויש אומרים] שאמר כן רב אחא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אַשֵּׁי, מֵאִי שְׂנָא דִינוּ של רבי חנינא מְתַלְמִידֵי דְרַב – מאותו מעשה שהיה בתלמידי רב, דְּרַב בְּרוּנָא וְרַב תַּנְיָנָא לְתַלְמִידֵי דְרַב, הָווּ יוֹתְבֵי פְּסְעוּדָתָא – היו יושבים בסעודה, קָאִים עֲלֵיהוּ – והיה עומד עליהם לשמשם בסעודתם רב יִיבָא כְּבָא, אֲמַרוּ לִיה רב ברונא ורב חננאל לרב ייבא סבא, הֵב לִיבְרִיךְ – מזוג לנו כוס יין לברכת המזון, הָדוּר אֲמַרוּ לִיה הֵב לִישְׁתֵּי – חזור בהם ואמרו לרב מזוג לנו כוס יין לשתות, אֲמַר לָהּ רַב יִיבָא כְּבָא לְרַב ברונא ורב חננאל, הֲכִי –[כן] –אמר רב, מי סעדו שותרתו, בֵּינָן דְּאֲמַר הֵב לִיבְרִיךְ – בשעה שאמר מזוג לנו כוס יין לברכת המזון, אִיתְּכֶם לִיה לְמִשְׁתֵּי תַמְרָא – נאסר עליו לשתות יין, עד שיברך עליו שנית ברכת בורא פרי הדפן, כיון שבכך שאמר למזוג הכוס לברכת המזון גילה את דעתו שאין רצונו לאכול ולשתות עוד וגמר את

1 **סְמוּךְ מִיעוּבָא לְחֻזְקָה** – תצרך את מיעוט התינוקות שאין מטפחים, 2 לחזקה שהעיסה טהורה, וְאִיתְרַע לִיה רֹבָא – ונמצא שהורע כוחו 3 של הרוב תינוקות שמתפחים. ואף כן נאמר גם בשחיטת הקטנים 4 שאפילו אם רק מיעוט הקטנים שוחטים שלא כשורה, נצרך את 5 המיעוט לחזקת איסור של הבהמה שהיא בשר מן החי, ונחשב את 6 שחיטתם לודאי נבלה, ונתיר לשחוט אחר הקטנים את הולד או אמו, 7 וקשה אם כן מדוע הוצרך רבי אמי לומר שטעמו של רבי מאיר משום 8 שרוב מעשיהם של הקטנים מקולקלים. 9 מתרצת הגמרא: וכי אִם אֲמַרוּ שֵׁאִם יש לפניך סֶפֶק מוּמְאָה דינו 10 לְמַחֲרָה, על ידי צירוף מיעוט לחזקה, יֵאמְרוּ כן גם בְּסֶפֶק אִיסוּר 11 לְהִתִּיר, והרי ודאי אין להתיר איסור במקום ספק. ומשום כך הוצרך 12 רבי אמי לומר שטעמו של רבי מאיר שמתיר לשחוט אחר הקטנים 13 כיון שסובר שרוב מעשיהם של הקטנים מקולקלים, ובצירוף החזקה 14 של בהמה שהיא אסורה משום בשר מן החי כל זמן שלא נשחטה, יש 15 לך לומר ששחיטתם ודאי נבלה ומותר לשחוט אחריהם. 16 הגמרא מבררת כמי ההלכה במחלוקת רבי מאיר וחכמים 17 שבמשנתנו. אומרת הגמרא: פעם אחת הוֹדָה רַבִּי הֵלכה למעשה 18 בְּרַבִּי מֵאִיר, ופעם אחרת הוֹדָה רַבִּי הֵלכה למעשה בְּחַכְמֵיהֶם. 19 שואלת הגמרא: הֵי מֵיִיְהוּ דְאַחֲרֵיהֶם – איזו הוראה היתה אחרונה 20 שהיא מסקנת רבי וכן ההלכה. משיבה הגמרא: תָּא שְׂמַע, דְּרַבִּי 21 אַבְבָּא בְּרִיה –[בנו] דְּרַבִּי חֵיאי בְּרַב אַבְבָּא וְרַבִּי יוֹרָא, הָווּ קְנִימֵי – היו 22 עומדים בְּשׂוּקָא דְקִיּוּרִי – בשוק של קיסרי אַפְתָּחָא דְבִי מְדִרְשָׁא – 23 לפני פתח בית המדרש, נִפְקָ – יצא רַבִּי אַמִּי, אֲשַׁבְּחִינְהוּ – ומצאם 24 עומדים שם, אֲמַר לָהּ, לָאו אֲמִינָא לְכוּ – האם לא אמרתי לכם, 25 בְּעֵרְדֵן בִּי מְדִרְשָׁא – שבזמן שלומדים בבית המדרש, לֹא תִקְיִמוּ 26 אַבְרָאִי – לא תעמדו בחוץ, דִּילְמָא אִיכָא אִינְשׁ דְּמִיצְטְרָכָא לִיה 27 שְׂמַעְתָּא – שמא יש אדם שמבקש שילמדוהו שמועה מסוימת, ולא 28 תהא ברורה השמועה לאותם שבפנים להשיב לו, וְאִתִּי לְאִיסְרוּדִי – 29 ויבוא להטריד בה, ואם אתם הייתם בבית המדרש הייתם משיבים לו. 30 כיון ששמעו את דברי רבי אמי, רַבִּי יוֹרָא עָל – נכנס לבית המדרש, 31 רַבִּי אַבְבָּא לֹא עָל – לא נכנס והלך לו. באותה שעה יוֹתְבֵי – ישבו 32 החכמים בבית המדרש וקָא מִיבְעֵי לָהּ – והסתפקו הֵי מֵיִיְהוּ 33 אַחֲרֵיהֶם – איזו ההלכה הורה רבי באחרונה, אֲמַר לָהּ רַבִּי יוֹרָא, לֹא 34 שְׂבַקְתִּין לִי דְאִישׁוּלִיָּה לְסָבָא – לא ידעתי שנשאלה שאלה זו בפנים 35 בעוד שעמדתי עם רבי אבא, שאם הייתי יודע זאת הייתי שואלו, 36 שהרי הוא בנו של רבי חייא ודִּילְמָא שְׂמַע לִיה מְאָבוּהַ – ושמא שמע 37 דבר זה מאביו רבי חייא, וְאָבוּהַ מֵיִיְהוּ דְרַבִּי יוֹחָנָן – ואביו רבי חייא 38 בר אבא שמע דבר זה מרבי יוחנן שהיה תלמידו של רבי, דְּרַבִּי חֵיאי 39 בְּרַב אַבְבָּא – שהרי רבי חייא בר אבא, כָּל תְּלִיתֵי יוֹמִין – כל שלושים 40 יום קָא מְתַדְרַת תַּלְמוּדִיהָ קְמִיהָ דְרַבִּי יוֹחָנָן – היה חוזר על תלמודו 41 לפני רבי יוחנן, וודאי שמע ממנו דבר זה. 42 מבררת הגמרא: מֵאִי הָווּ עֲלָה – מה התשובה לשאלה דלעיל מה 43 פסק רבי באחרונה. משיבה הגמרא: תָּא שְׂמַע, דְּשַׁלַּח רַבִּי אֶלְעָזָר 44 מארץ ישראל לְגוּלָה – לבלב, הוֹדָה רַבִּי בְּרַבִּי מֵאִיר. ומה הטעם 45 ששלח רק הוראה זו וְהָא רַבָּנָן נְמִי אֹדְרִי – והרי רבי הורה גם 46 כרבנן, אֱלָא לָאו – אלא ודאי שְׂמַע מִיָּה – תשמע מכך הָא 47 דְאַחֲרֵיהֶם – ששמועה זו שרבי הורה כרבי מאיר היא האחרונה. 48 מסיימת הגמרא: שְׂמַע מִיָּה – אכן תשמע מכך שמסקנת רבי לפסוק 49 הלכה כרבי מאיר. 50 **משנה** 51 משנתנו עוסקת בדין כיסוי הדם באחד ששחט הרבה חיות או 52 עופות, וכן באחד ששחט חיה ועוף זה אחר זה, מתי יכסה את הדם 53 בשחיטות אלו: שָׁחַט מֵאֶה חַיָּה בְּמָקוֹם אֶחָד, עושה בפני אֶחָד 54 לְבוּלָן, וכן אם שחט שְׁמַע עוֹפוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד, עושה בפני אֶחָד 55 לְבוּלָן. שחט חַיָּה וְעוֹף בְּמָקוֹם אֶחָד עושה בפני אֶחָד לְבוּלָן, זו דעת 56 חכמים. רַבִּי יְהוּדָה חוֹלֵק וְאֹמְרִי, שָׁחַט חַיָּה וְרוּצָה לשחוט על דמה 57 עוֹף, יִכְסֶּנָּה – יכסה את דם החיה תחילה, וְאַחַר כֵּן יִשְׁחוֹט אֶת

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' ב

6 לשחוט העוף, **פִּינֵן דְאִימְפַל לִיה לְכֶסוּי** – כיון שהתחיל לעסוק
7 במצות הכיסוי, הפסיק את עיסוקו בשחיטה, **וְאִיחֵיב לִיה לְכַרְכָּה** –
8 וחייב לברך מחדש על שחיטת העוף, ושלא כדברי רבי חנינא
9 שכששוחט חיה ועוף די בברכה אחת בתחילה אפילו לרבי יהודה
10 שמפסיק ביניהם בכיסוי דם החיה.

1 סעודתו, והברכה הראשונה שבירך לצורך שתיית היין בסעודה לא
2 מועילה עוד למה שרוצה לשתות מכאן ולהבא משום שאין שתיית
3 היין שישתה מצטרפת לסעודה שאכל, ואף אתם אסור לכם לשתות
4 אם לא תברכו על היין. וממעשה זה של תלמידי רב יש ללמוד,
5 **דְהָכָא נְמִי בדין כיסוי הדם, לאחר ששחט החיה וכיסה דמה ובא**